

Diiialnist_UAPTs_v_konteksti_ukrainskoho_natsionalnoho_rukhu_20-
kh_rr_KhKh_st.pdf?PHPSESSID=77r7i71hftlp7sml4at38emoi1

*Городня Тетяна Анатоліївна,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки;
Львівський торговельно-економічний університет*

СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Дивлячись на світ, який вже не буде таким, яким був, наше суспільство перетнуло межу спокою і добробуту. Події від 24 лютого 2022 року назавжди змінили світогляд і внесли корективи в соціальну поведінку громадян, яка суттєво впливає на всі аспекти розвитку держави.

Повномасштабна війна росії проти України, яка впливає на психоемоційний стан, громадську думку, міжособисті стосунки, побут і повсякденне життя, соціально-економічне становище, зайнятість, громадську активність, освіту, стала надвеликим суспільним потрясінням.

Війна. Соціальна ланка розвитку держави зазнала чи не найбільших змін. Війна вплинула на збільшення міграційного потоку з України. Трудові ресурси, як важливий аспект економіки і сталого розвитку, почали масово покидати своє житло в пошуках безпеки, мирного життя і можливості працювати і жити в спокої.

Військові дії впливатимуть на майбутню соціалізацію розвитку економіки у повоєнний період та подальший розвиток держави загалом, адже соціальне проявляється скрізь, де дія однієї людини зіставляється з дією іншої.

Великою проблемою для соціального розвитку держави є втрата людських ресурсів. Тому вона має бути зацікавлена в поверненні працездатних мігрантів, створивши їм вдома усі необхідні умови та перспективи розвитку і бажання жити і працювати в своїй країні.

Так, негативним аспектом вимушеної масової еміграції трудових ресурсів, насамперед молоді і жінок репродуктивного віку, стає суттєве зниження кількості населення України. Зокрема, в 2022 році в державі вже залишилося на 11% менше населення порівняно з 2021 роком [3]. Переважну частину емігрантів становлять діти, матері та вагітні жінки, а також є суттєве скорочення через втрати ЗСУ та загиблих під час бойових дій мирних мешканців.

Слід також зазначити, що кількість українців, які виїхали з 24 лютого до 19 вересня 2022 року становить близько 8,4 млн людей [1]. Також за шість місяців 2023 року з України виїхало 8,2 млн громадян, а в'їхало – 7,97 млн. Така різниця – 230 тис. осіб – майже в 11 разів менша показника першого півріччя торік. Так, тоді Україну покинуло на 2,62 млн осіб більше,

ніж заїхало [2].

Зазначимо, що понад половина українців перебуває лише в трьох країнах: Польщі – 22%, Німеччині – 14,6% та США – 11%. Також багато громадян України знайшли прихисток у Чехії – 7,9%, Італії – 5%, Канаді – 4,9%, Іспанії – 3,4% та Ізраїлі – 2,75%. Майже 63% українців, які перебувають за кордоном, повнолітні, 22% – діти до 18 років. Вік ще 15% осіб не зазначається [4].

В березні 2023 року Євросоюз ухвалив Закон, за яким уперше надає тимчасовий захист для громадян України, які виїхали від війни, з подальшим перебуванням на території ЄС протягом одного року, з можливістю продовження терміну до трьох років. А зараз розглядається можливість подовження цього періоду. Даний закон надає право українцям на проживання, вивчення мови, роботу та житло, медичну допомогу, можливість здобувати освіту для дітей.

Через війну мільйони людей втратили роботу, відбулося доволі масове скорочення робочих місць, вакансій. За даними ООН, це найбільша гуманітарна катастрофа з часів Другої світової війни.

Як зазначила заступниця Міністра економіки Тетяна Бережна «Війна руйнує ринок праці України. Бойові дії тривають там, де було зайнято 10 мільйонів працівників. Щонайменше 5 мільйонів людей втратили роботу. У боях загинули сотні робітників. Через бойові дії країну покинули вже близько 7 мільйонів людей. Суттєво зріс рівень безробіття» [5].

Вона зазначила, що кожен з партнерів України зможе знайти свій сегмент та долучитись до великої програми відновлення України. Як через інвестиції у відбудову інфраструктури, промислових і соціальних об'єктів, так і підтримуючи окремі програми, спрямовані на розвиток бізнесу та стимулювання зайнятості, які передбачають можливість залучення будь-яких джерел, у тому числі благодійних внесків, гуманітарної допомоги, грантів, дарунків, міжнародної допомоги тощо. Тобто, на нашу думку, це є одним з вагомих соціальних аспектів розвитку нашої держави.

Слід зазначити, що соціальні аспекти в політиці держави включають її діяльність щодо створення та регулювання соціально-економічних умов життя суспільства з метою підвищення добробуту населення, усунення негативних наслідків функціонування ринкових процесів, забезпечення соціальної справедливості та соціально-політичної стабільності в країні. Також вони включають систему правових, організаційних, регулюючих та контрольних заходів держави з метою певного узгодження цілей соціального характеру із цілями економічного зростання.

В свою чергу нагальні соціальні аспекти розвитку держави в сьогоденні включають ефективне регулювання соціальних відносин у суспільстві, вирішення проблеми безробіття та забезпечення ефективної зайнятості трудових ресурсів, створення системи соціального захисту населення, надання соціальних гарантій економічно активній частині населення, забезпечення розвитку елементів соціальної інфраструктури, а також

забезпечення прав людини в умовах війни.

Соціальні аспекти розвитку держави пов'язані також з соціальною спрямованістю процесу виробництва, гуманізацією праці та життя людей, з зменшенням соціальної диференціації та нівелюванням значення соціальної сфери у масових суспільних явищах та процесах.

Сталий соціальний розвиток держави означає реалізацію трьох взаємопов'язаних та взаємозумовлених цілей: це створення більш конкурентоспроможної, високоефективної та низьковитратної економіки, підвищення життєво-соціального рівня населення, а також врегулювання і покращення існуючої екологічної обстановки.

Розвиток соціальної сфери має стати невід'ємною частиною соціальної політики держави в умовах війни. Створення робочих місць є ключовим фактором для реінтеграції різних груп населення. Важливими мають стати всеохоплюючий розвиток online-освіти, що має потенціал до забезпечення всеосяжної освіти та навчання протягом усього життя. Підвищення рівнів кваліфікації через проведення різноманітних online-курсів та інших видів online-навчання за різними спеціальностями відповідно до потреб ринку праці.

Для ефективного соціального розвитку влада повинна піклуватися про створення необхідних умов для української молоді, щоб вона не використовувала освіту в іншій країні як шлях до довгострокової еміграції. Необхідно подбати про створення робочих місць, якісної освіти та вирішення важливих соціально-побутових питань.

У процесі соціального розвитку громадян у воєнний та післявоєнний періоди пріоритетами мають стати: підтримка рівня життя як окремої особи, так і домогосподарства, подолання бідності, посилення соціальної інтеграції, підвищення економічної ефективності функціонування всіх аспектів соціальної системи.

Отже, незважаючи на те, що ситуація може періодично змінюватися в різні сторони, загальний підхід до впровадження соціальних аспектів розвитку дозволить оперативно усувати проблеми, що можуть виникати раптово, адаптувати програми соціальної підтримки під ситуацію, не змінюючи головних цілей розвитку держави.

Список використаних джерел

1. Бережанський І. Україну може покинути ще до 5 млн людей «за найгіршого сценарію». URL: <https://tsn.ua/ukrayina/ukrayinu-mozhe-pokinuti-sche-do-5-mln-lyudeyza-na-ygirshogo-scenariyu-institut-demografiyi-2167480.html> (дата звернення 30.09.2023).
2. Воронцова О. Скільки українців виїхали за кордон і не повернулися через війну. URL: <https://glavcom.ua/country/society/skilki-ukrajintsiv-vijikhali-za-kordon-i-ne-povernulisja-cherez-vijnu-shokujuchi-tsifri-949777.html> (дата звернення 30.09.2023).
3. Міжнародній міграційні процеси: навч. посіб. І.О. Іващук., Н.В. Стахова.,

М.А. Живко. Тернопіль, 2022. 204 с.

4. Укрінформ. Кількість українців та їх міграція за кордон через війну. – URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3732355-kilkist-ukrainciv-ta-ih-migracia-za-kordon-cerez-vijnu.html> (дата звернення 30.09.2023).

5. Укрінформ. Щонайменше п'ять мільйонів українців втратили роботу через війну. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3618486-sonajmense-pat-miljoniv-ukrainciv-vtratili-robotu-cerez-vijnu-minekonomiki.html> (дата звернення 30.09.2023).

Горюнова Марина Миколаївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов;

Савенко Тетяна Дмитрівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов;

Національна академія статистики, обліку та аудиту

РЕАЛІЗАЦІЯ ЦІЛІСНОЇ МОДЕЛІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

На сучасному етапі розвитку методики викладання іноземної мови стало загальноприйнятим, що навчання повинно проводитися не тільки з урахуванням віку та освітнього рівня студентів, але й з урахуванням їхньої спеціальності та спеціалізації. Ідея комплексного підходу до проблеми педагогіки і, зокрема, мовного навчання, є результатом узагальнення досвіду у створенні системи взаємозв'язку і взаємообумовленості компонентів навчальних комплексів, які мають бути втіленням цілісної моделі навчання у дії.

Застосування активних методів з метою інтенсифікації навчання передбачає, що кожен засіб посідає у навчальному процесі те місце, яке забезпечує (в залежності від цілей етапу навчання, рівня знань і психологічних можливостей студента) найвищу оптимальність, робить його найбільш ефективним. Виконання всіх навчально-освітніх і пізнавально-виховних задач на рівні сучасних вимог можливе лише за умови системно-комплексного підходу, що координує усі складові як аудиторної, так і позааудиторної роботи. На жаль, позааудиторна робота нерідко здійснюється відокремлено і до певної міри стихійно. При цьому невербальні системи мови зазвичай ігноруються.

На наш погляд, сукупність засобів навчання має координуватися не тільки з навчальною та культурною програмами, які оптимально використовуються у певній системі, але й з урахуванням психологічних особливостей контингенту студентів, їхніх мотивів і етапів навчання, видів комунікативної діяльності у різних функціональних стилях. Отже, детально розроблений єдиний навчальний комплекс, який реалізує цілісну модель